

Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa
REDE DE CONSERVATORIOS DE MÚSICA E DANZA DE GALICIA

MD85PRO01

Programación da materia
MÚSICA TRADICIONAL GALEGA
6º curso de Grao Profesional
Curso 2021-2022

Modelo. Programación. MD85PRO01. 01/09/2017. 1

Docente: Ismael Amoedo Collazo

Índice

Introdución.....	3
1. Metodoloxía.....	4
2. Atención á diversidade.....	4
3. Temas transversais.....	5
3.1 Educación en valores.....	5
3.2 Tratamento das tecnoloxías da información e da comunicación (TIC´s).....	5
4. Actividades culturais e de promoción das ensinanzas.....	6
5. Secuenciación do curso.....	6
5.1 Curso 6º de Grao Profesional.....	6
5.1.1 Obxectivos.....	6
5.1.2 Contidos.....	7
5.1.3 Avaliación.....	8
5.1.4 Medidas de recuperación.....	11
5.1.5 Recursos didácticos.....	13
5.1.6 Adaptación a un posible escenario de actividade lectiva semi-presencial.....	14
5.1.7 Adaptación a un posible escenario de actividade lectiva non presencial.....	15
5.1.8 Plan de reforzo e recuperación.....	16
6. Procedementos de avaliación e seguimento da programación didáctica.....	16
7. Procedementos para realizar a avaliación interna do departamento.....	17
8. ANEXOS.....	18
8.1 Probas de acceso 1º de grao profesional.....	18
8.2 Probas de acceso a 2º, 3º ou 4º curso do grao elemental.....	18
8.3 Probas de acceso a 2º, 3º, 4º, 5º ou 6º do grao profesional.....	18
8.4 Criterios para a obtención dos premios fin de grao.....	18
8.5 Sección bilingüe.....	18

Introdución

Contextualización

O Conservatorio Profesional de Música de Santiago de Compostela sitúase na cidade dende o ano 2004, cando foi construído. Depende da Consellería de Educación, Universidade e Formación Profesional da Xunta de Galicia, e nel impártense as materias de Grao Elemental e Grao Profesional segundo a regulación vixente dentro do marco das ensinanzas de réxime especial de música.

As familias dos alumnos que realizan estudos no centro presentan moita heteroxeneidade sociocultural; maioritariamente proceden da cidade e da contorna máis próxima, e entenden os estudos musicais como complementarios con respecto aos seus outros estudos. Pero tamén hai presenza de alumnos da contorna máis afastada, que se desprazan para vir ao centro, e que moitas veces enfocan seus estudos musicais especificamente a conseguir unha titulación profesional, ás veces enfocada a emprender estudos superiores de música. Tamén se constata a presenza de estudantes da Universidade de Santiago que buscan no Conservatorio finalizar os seus estudos profesionais de música iniciados en outros centros. Todo isto provoca un certo grao de heteroxeneidade no alumnado do Conservatorio.

Neste contexto, o Conservatorio pretende responder ás necesidades formativas da cidade e da contorna de xeito aberto e integrador, contribuíndo á formación musical e artística integral do alumnado, axudando a que desenvolva súa capacidade crítica e súa autonomía persoal, que lle poidan prepara para posibles estudos posteriores.

A Música tradicional galega como materia de estudio

A presente materia pretende achegar ao alumnado o estudo da música tradicional de Galicia dende diferentes puntos de vista, en relación á historia, ás fontes, á organoloxía, aos investigadores, aos intérpretes e ao público. A materia pode servir de introdución para o alumnado que posteriormente pretenda realizar estudos no eido da musicoloxía ou da interpretación de música popular.

A materia é unha optativa do 6º curso de Grao Profesional.

1. Metodoloxía

Esta materia contempla unha carga lectiva de unha (1) hora semanal, no 6º curso de Grao Profesional. As sesións lectivas comprenden o traballo individual e en grupo do alumnado. O profesor actuará de motor no desenvolvemento do traballo, asumindo un papel dinamizador e motivador sendo quen deseñe as estratexias necesarias para o correcto desenvolvemento da planificación de aula.

A posta en común dos materiais empregados na elaboración do traballo implica un intercambio de opinións, o respecto ás opinións dos compañeiros, a corrección e utilización do vocabulario axeitado, a claridade nas exposicións...

2. Atención á diversidade

Non se contempla medida algunha deste tipo xa que o alumnado que cursa esta materia non presenta ningunha necesidade especial en relación coa diversidade.

3. Temas transversais

Trátanse especialmente os de Educación para a igualdade de oportunidades de ambos sexos, a Educación moral e cívica e a educación para a saúde (sobre todo en torno á contaminación acústica), presentes ao longo do curso en todas as unidades didácticas.

3.1 Educación en valores

A través da educación transmítense os valores, grazas aos cales é posible vivir en sociedade e participar na vida democrática da mesma. A sociedade reclama da educación a preparación en hábitos de convivencia e respecto mutuo que fan posible que os mozos de ambos sexos conformen a súa propia identidade, o que lles permita construír a súa relación co medio.

O estudo da música tradicional, ao ocuparse da investigación sobre o feito musical en múltiples facetas, en variados escenarios sociais e culturais, pode supor unha estimable ferramenta para educación en valores, tales como a valoración do propio patrimonio, a apreciación da variedade cultural, o respecto polas culturas alleas, a interiorización da igualdade, en definitiva a comprensión da música como un signo de identidade de sociedades, grupos e individuos, merecedor de atención e de respecto.

3.2 Tratamento das tecnoloxías da información e da comunicación (TIC's)

As TIC's estarán presentes coa participación do alumnado nas actividades promovidas na Aula Virtual do Conservatorio así como a utilización de Internet para a recollida de datos co fin de elaborar os traballos do curso.

Tal como se recolle nas NOF (Normas de Organización e Funcionamento) do Centro, non se permite o uso de teléfonos móbiles, así coma de calquera outro dispositivo electrónico equiparable, dentro da aula.

4. Actividades culturais e de promoción das ensinanzas

Valorarase a posibilidade de que os alumnos de Música tradicional participen nas actividades culturais e de promoción organizadas polo centro ao longo do curso. Calquera actividade adaptarase ás instrucións das autoridades e ás directrices que o centro estableza en relación á situación condicionada pola covid-19.

5. Secuenciación do curso

5.1 Curso 6º de Grao Profesional

5.1.1 Obxectivos

1. Apreciar e valorar a música de tradición oral como parte do patrimonio cultural, sendo conscientes da súa diversidade e riqueza.
2. Proporcionar unha aproximación histórica á música tradicional en Galicia, tendo en conta as diversas fontes: textuais, fonográficas, iconográficas, organolóxicas.
3. Coñecer os principais xéneros da música tradicional galega
4. Coñecer os principais instrumentos da música tradicional galega e a súa contextualización na práctica interpretativa.
5. Contribuír á formación de criterios propios por parte do alumnado na súa interacción coas manifestacións musicais de Galicia, xa sexa na súa investigación, na súa interpretación ou no seu consumo.
6. Combinar, de forma autónoma e con sentido crítico, os medios ao seu alcance para ampliar e completar a súa formación, relacionando os seus coñecementos musicais con datos de outra índole (técnicos, científicos, sociais, históricos, etc.) adquiridos de forma autónoma (lecturas, investigacións, etc.), noutras materias ou ben na súa experiencia cotiá.

5.1.2 Contidos

Primeira Avaliación

1. A música tradicional: conceptos básicos. Folclore. Etnomusicoloxía.
2. Desenvolvemento do estudo da música tradicional como disciplina.
3. O estudo da música tradicional en España e Galicia.
4. Fontes para o estudo da música tradicional galega. Cancioneiros, rexistros sonoros, iconografía, estudos.
5. Planificación e realización de traballos prácticos e comentarios de textos e audicións referidos á materia desta avaliación.

Segunda Avaliación

1. A música tradicional galega e súa evolución.
2. Organoloxía da música tradicional galega. Instrumentos e agrupacións instrumentais.
3. Características principais da música tradicional galega.
4. Planificación e realización de traballos prácticos e comentarios de textos e audicións referidos á materia desta avaliación.

Terceira Avaliación

1. O canto tradicional galego. Tipos de cantigas e características.
2. Bailes e danzas. A música instrumental tradicional.
3. Planificación e realización de traballos prácticos e comentarios de textos e audicións referidos á materia desta avaliación.

5.1.3 Avaliación

Realizarase unha avaliación continua. A avaliación reflectirá a actitude, os comentarios realizados polos alumnos referentes á materia no desenvolvemento da actividade lectiva, así como a presentación de traballos e súa exposición e/ou a realización de probas. Estes índices quedarán reflectidos no rexistro do alumnado (caderno de aula).

Criterios de avaliación

1. Definir, empregando un léxico apropiado, as particularidades e as características básicas de cada música estudada, así como os conceptos básicos da etnomusicoloxía e do estudo da música tradicional, e referirse a eles de forma correcta.
2. Explicar, empregando un vocabulario axeitado, as características fundamentais propias da materia a través da historia da investigación da música tradicional, establecendo a relación co método científico aplicado á investigación musical xerado nesta disciplina.
3. Recoñecer, nas audicións e análises propostas, as características básicas das sonoridades vocais, instrumentos, formas, xéneros, estilos..., asociando as súas características musicais cos patróns culturais, e relacionándoas entre si.
4. Identificar o papel desempeñado pola música de forma cotiá, valorando a súa contribución á entidade cultural, así como á súa propia formación e benestar persoal.
5. Reflexionar sobre o desenvolvemento evidente e acelerado dos consumos de música que se dan na sociedade actual, incidindo nos aspectos sociais máis relevantes e contextualizando o seu desenvolvemento a curto e medio prazo.
6. Recoñecer o papel desempeñado pola música tradicional galega, establecendo relacións entre a música como cultura e as diferentes manifestacións literarias, artísticas, sociolóxicas, etnolóxicas e antropolóxicas de forma sinxela.

7. Realizar un traballo sobre algún aspecto tratado na materia, empregando os recursos dispoñibles de xeito coherente e eficaz, partindo das convencións de presentación do material establecidas.

Mínimos esixibles

Primeira avaliación

1. Coñecer os conceptos básicos da etnomusicoloxía.
2. Coñecer os principais investigadores da música tradicional en Galicia.
3. Coñecer e manexar as fontes de investigación.

Segunda avaliación

1. Coñecer as principais características da música tradicional galega.
2. Coñecer os principais instrumentos da música tradicional galega.

Terceira avaliación

1. Coñecer os principais xéneros da música tradicional galega.
2. Elaborar un traballo ou comentario sobre a música tradicional galega empregando un léxico axeitado dende os criterios da etnomusicoloxía.

Procedementos e ferramentas de avaliación

O procedemento xeral da avaliación é o da avaliación continua.

Procedementos e ferramentas de avaliación:

1. Realización de traballos sobre algúns dos aspectos tratados na materia, empregando os recursos dispoñibles de xeito coherente e eficaz, axustándose ás convencións de presentación propias da materia. Este instrumento valorará a capacidade do alumno para propoñer e realizar traballos individuais ou en grupo, manexando as técnicas necesarias.
2. Realización de probas escritas nas que se avaliará o grao de adquisición dos contidos conceptuais presentados ao longo das diferentes sesións.
3. Observación do alumno/a na aula, para saber se participa activamente, se formula cuestións, dúbidas ou realiza os exercicios propostos.

Criterios de cualificación

A cualificación reflectirá a participación, os comentarios realizados polos alumnos referentes á materia no desenvolvemento da actividade lectiva, así como a presentación de traballos e/ou a realización de probas, e a súa exposición perante os seus compañeiros, que desenvolvan os contidos traballados ao longo do curso.

Para a cualificación por avaliación terase en conta as seguintes porcentaxes:

Elaboración e exposición de Traballos e/ou probas: 80% da cualificación.

Participación: 20% da cualificación.

Ampliación de matrícula

Non procede.

5.1.4 Medidas de recuperación

Procedementos de recuperación ordinarios

Os aspectos da materia no superados polo alumno poderán recuperarse ao longo do curso mediante probas escritas, con preguntas de resposta breve (definicións de conceptos; sintetizar a principal achega dun investigador etc.) ou ben preguntas amplas a desenvolver, onde haberá que relacionar contidos de distintos apartados do temario. Valorarase a concreción das respostas, así como a calidade da redacción con respecto a criterios de concisión, coherencia, e propiedade do vocabulario.

Ademais o profesor poderá pedir a elaboración de traballos, relacionados cos contidos da materia.

Procedementos de avaliación nos casos en que a avaliación continua non é posible

Como se indica anteriormente, o procedemento xeral de avaliación é o da avaliación continua pero, se o profesor ou profesora da materia non dispón dos datos necesarios para avaliar a algún alumno/a de xeito continuo por mor das faltas de asistencia reiteradas, deberá convocalo para unha única proba (que poderá ter varias partes), de carácter escrita, oral ou instrumental, en función da materia, na semana de exames previa a todas as sesións de avaliación. Neste caso o alumno ou alumna será convocado para dita proba cunha semana de antelación, ao menos.

Será o criterio do profesor ou profesora o que determine se un alumno ou alumna non pode ser avaliado seguindo os procedementos ordinarios da avaliación continua

pero, en todo caso, o número de ausencias do alumno ou alumna deberá ser superior ao 50% das sesións de clase do trimestre.

Na materia presente, a proba poderá incluír:

- preguntas nas que se avaliará o grao de adquisición dos contidos conceptuais da materia. As preguntas poderán ser de resposta breve (definicións de conceptos; enumerar autores; sintetizar a principal achega dun investigador, un período, etc.) ou ben preguntas amplas a desenvolver, onde haberá que relacionar contidos de distintos apartados do temario. Valorarase a concreción das respostas, así como a calidade da redacción con respecto a criterios de concisión, coherencia, e propiedade do vocabulario.
- realización de traballos sobre algúns dos aspectos tratados na materia, empregando os recursos dispoñibles de xeito coherente e eficaz, axustándose ás convencións de presentación propias da materia.

Os criterios de cualificación de dita proba serán os seguintes:

A cualificación da proba será un número enteiro comprendido entre 1 e 10.

A non asistencia á proba será cualificada coa nota mínima (1) por parte do profesor ou profesora da materia na sesión de avaliación correspondente.

Probas extraordinarias de xuño

En xuño o alumno terá que demostrar os seus coñecementos da materia mediante unha proba global. Este exame poderá contar con dúas partes. A primeira consistiría nun grupo de preguntas de resposta múltiple ou de resposta breve (definicións de conceptos; enumerar autores; sintetizar a principal achega dun investigador, un período, etc.). A segunda consistiría nunha pregunta ampla a desenvolver onde haberá que relacionar contidos de distintos apartados do temario. Ademais o profesor poderá pedir a elaboración de traballos, relacionados cos contidos da materia, que serán presentados antes da realización do exame.

5.1.5 Recursos didácticos

1. Recursos bibliográficos, ferramentas de procura e consulta, e das fontes musicais que forman uns dos materiais imprescindibles da etnomusicoloxía.
2. Fontes manuscritas e impresas.
3. Fontes iconográficas, que conteñen unha información vital para o intérprete, silenciada noutro tipo de fontes.
4. Fontes sonoras.
5. Acceso a Internet.
6. Explicacións na aula
7. Debates e comentarios críticos na aula.

Bibliografía

- SCHUBARTH, Dorothe e SANTAMARINA, Antón, 1987. *Cancioneiro Popular Galego* [en línea]. La Coruña: Fundación “Pedro Barrié de la Maza Conde de Fenosa” [consulta: 30 setembro 2020]. Dispoñible en: <http://cancioneiro.fundacionbarrie.org/>
- SCHUBARTH, Dorothe e SANTAMARINA, Antón, 1987. *Cancioneiro Popular Galego*. La Coruña: Fundación “Pedro Barrié de la Maza Conde de Fenosa”. ISBN 8485728580
- SCHUBARTH, Dorothe e SANTAMARINA, Antón, 1991. *Escolma de cántigas do Cancioneiro Popular Galego*. La Coruña: Fundación “Pedro Barrié de la Maza Conde de Fenosa”. ISBN 8487819052
- SCHUBARTH, Dorothe e SANTAMARINA, Antón, 1983. *Cántigas populares*. Vigo: Editorial Galaxia. ISBN 8471544563
- CÁMARA DE LA LANDA, Enrique, 2003. *Etnomusicología*. Madrid: Ediciones del ICCMU. ISBN 8489457298

- HARPER-SCOTT, J.P.E. and SAMSON, Jim, 2009. *An introduction to music studies*. Cambridge: Cambridge University Press. ISBN 9780521603805 paperback
- CRIVILLÉ I BARGALLÓ, Josep, 1983. *Historia de la música española. 7. El folklore musical*. Madrid: Alianza Editorial. ISBN 8420664871 (tomo 7)
- DÍAZ VIANA, Luis, 1993. *Música y culturas*. Madrid: EUDEMA. ISBN 8477541361
- CARPINTERO ARIAS, Pablo. *Os instrumentos musicais na tradición galega* [en línea]. [consulta: 30 setembro 2020]. Disponible en:
<http://www.consellodacultura.gal/asg/instrumentos/indice-de-instrumentos/>
- Arquivo Sonoro de Galicia (CCG) <http://consellodacultura.gal/asg/>
- BAL Y GAY, Jesús y MARTÍZ TORNER, Eduardo, 2007. *Cancionero gallego*. La Coruña: Fundación “Pedro Barrié de la Maza Conde de Fenosa”. ISBN 978-84-95892-59-1
- SAMPEDRO Y FOLGAR, Casto, 2008. *Cancionero musical de Galicia*. La Coruña: Fundación “Pedro Barrié de la Maza Conde de Fenosa”. ISBN 9788495892621

5.1.6 Adaptación a un posible escenario de actividade lectiva semi-presencial

Seguindo as instrucións derivadas do “Protocolo de adaptación ao contexto da covid-19 nos centros de ensino non universitario de Galicia para o curso 2021-2022” publicado o 1 de setembro de 2021, o Conservatorio establecerá protocolos de adaptación ao contexto da covid-19.

En función da situación sanitaria e das necesidades de organización académica derivadas da COVID-19 poderanse deseñar escenarios de semipresencialidade, cunha planificación de carácter semanal, quincenal ou mensual, potenciando as competencias dixitais do alumnado e promovendo o uso de metodoloxías e recursos propios da formación telemática. O centro, de acordo coas directrices da Consellería, poderá de-

terminar, dentro do horario correspondente á materia, a existencia de franxas horarias que permitan que o alumnado poida realizar a formación de forma telemática, sen asistir ao centro educativo. O centro asegurase de que as características do alumnado, e os recursos dispoñibles do alumnado e do centro permitan acollerse a esta opción formativa; neste sentido atenderase aos resultados da avaliación inicial.

Nesta situación as ferramentas telemáticas poderán apoiarse na videoconferencia e no uso da Aula virtual. As actividades educativas deseñadas neste escenario poderán ter un carácter máis práctico e potenciarán o proceso de avaliación continua. Os procedementos e instrumentos de avaliación poderanse adaptar igualmente a este escenario, se non se realizaran na franxa horaria presencial; dita adaptación pode supoñer a realización de traballos ou exercicios específicos que substitúan ás probas trimestrais presenciais de avaliación.

5.1.7 Adaptación a un posible escenario de actividade lectiva non presencial

Neste escenario seguiranse as indicacións das autoridades sanitarias e educativas.

Se as características do alumnado, e os recursos dispoñibles do alumnado e do centro o permiten, atendendo aos resultados da avaliación inicial, a actividade lectiva desenvolverase de xeito non presencial, apoiándose na videoconferencia e no uso da Aula virtual.

Se a situación non permite o desenvolvemento previsto dos obxectivos, contidos e criterios de avaliación, se modulará a profundidade de tratamento dos mesmos en funcións das circunstancias. Tendo isto en conta, se fixan os mesmos contidos mínimos que os sinalados para a docencia presencial.

Os procedementos e ferramentas de avaliación serán en esencia os previstos: realización da proba trimestral de avaliación, realización de exercicios ou tarefas, e actitude. A proba trimestral adaptarase ás circunstancias da docencia telemática, e poderá re-

vestir a forma de traballos, exercicios ou tarefas que o alumno remitirá telematicamente ao docente, preferentemente mediante a Aula virtual.

Os criterios de cualificación serán os mesmos previstos para a docencia presencial.

5.1.8 Plan de reforzo e recuperación

Os equipos docentes elaborarán plans de reforzo e recuperación.

A materia de Música tradicional galega de 6º de Grao Profesional non presenta precedente específico no currículo. Polo tanto, o Plan de reforzo e recuperación artéllase do seguinte xeito:

1. Reforzo: repasaranse os conceptos previos necesarios a inicio de curso, e durante o desenvolvemento da materia, en cuestións referidas a linguaxe musical, harmonía ou análise. Calquera dúbida será aclarada polo docente, de xeito que se garanta a posesión por parte do alumno das ferramentas necesarias para desenvolver o traballo da materia.
2. Recuperación: os coñecementos previos se incorporan de xeito natural aos exercicios e traballos propios da materia de Música tradicional galega, polo cal o proceso de recuperación é paralelo ao desenvolvemento da materia. Calquera déficit neste sentido poderá ser recuperado con exercicios específicos, se é o caso.

6. Procedementos de avaliación e seguimento da programación didáctica

Consistirán nunha avaliación continua por parte do profesor da especialidade da programación didáctica, rexistrando as posibles incidencias e variacións na mesma no caso de presentarse. Ademais nas reunións do Departamento de Fundamentos de composición levarase a cabo un seguimento da programación co mesmo fin.

7. Procedementos para realizar a avaliación interna do departamento

Nas reunións do Departamento de Fundamentos de composición acordaranse as medidas oportunas de avaliación necesarias para o correcto funcionamento do mesmo; trataranse conxuntamente co seguimento da programación.

8. ANEXOS

.....

8.1 Probas de acceso 1º de grao profesional

Non proceden.

8.2 Probas de acceso a 2º, 3º ou 4º curso do grao elemental

Non proceden.

8.3 Probas de acceso a 2º, 3º, 4º, 5º ou 6º do grao profesional

Non proceden.

8.4 Criterios para a obtención dos premios fin de grao

Non se contemplan nesta materia.

8.5 Sección bilingüe

Non se contempla neste curso.

